

EPILOG

Ve třech částech naší práce jsme se věnovali

1. pojmu informace z hlediska epistemologie;
2. pojmu informace z hlediska metafyziky;
3. informační vědě a jejím paradigmátům.

Na počátku bylo řečeno, že informace má svůj rozměr epistemologický a metafyzický. Proto byl pojem informace podroben zkoumání v oblasti epistemologie a metafyziky. Základním výsledkem podrobné analýzy jsou dvě definice informace – epistemologická a metafyzická. Po epistemologických bádáních jsme dospěli k definici informace pomocí nutných podmínek informativnosti, které dohromady tvoří podmínku postačující. Podle této definice informace jsou

1. správně uspořádaná,
2. smysluplná,
3. pravdivá,
4. nová,
5. relevantní
6. a použitelná data.

Tuto definici je možné převést na kratší verzi, podle níž *informace jsou data, která mají potenciál vést nebo aktuálně vedou k vytvoření znalosti*. Epistemologická definice informace je dle našeho názoru vhodná pro horizontální chápání informační vědy jako vědy o přenosu poznatků v rámci společnosti. V praxi může být využita

například k stanovování informativnosti textů, a to z objektivních i subjektivních hledisek. Své využití má i v informační etice.

Bádání v oblasti metafyziky nás dovedlo k přesvědčení, že informace je transcendentální a analogický pojem, který můžeme definovat jako *analogicky chápanou míru určitosti, kterou substanciální/akcidentální forma musí dodat první/druhé látce, aby mohla vzniknout substance/akcident*. Analogický charakter informace nás přivedl k nutnosti klasifikace tohoto pojmu. Rozlišili jsme

- vnitřní strukturní informaci substanciální
- vnitřní strukturní informaci akcidentální,
- akcidentální informaci sémantickou,
- vnější strukturní informaci sociokulturní

a podali jsme definici každého z typů informace. Na základě tohoto pojetí jsme rozlišili tři informační řády –

- řád bytí,
- řád poznání
- a řád interakce.

Metafyzická definice informace dle našeho názoru má svůj význam ve vertikálním pojetí informační vědy, ve které se uvažuje o tzv. jednotné teorii informace usilující o jednotlivé obory přesahující definici informace. Jde o pojetí, které je užitečné spíše pro metateorie informační vědy než pro informační vědu samotnou. Své uplatnění má také jako střešní pojem pro tzv. informační ekologii.

V závěrečné části jsme podrobili zkoumání informační vědu. Označili jsme ji za metadisciplínu, kterou v jednotlivých oborech sleduje informační aspekt. Zabývali jsme se třemi základními paradigmaty informační vědy a pokusili jsme se je sjednotit v tzv. realistickém modelu domény. Podle tohoto pojetí je doména složitý agregát, který se skládá z

1. objektů zkoumání;
2. subjektů poznání a tvůrců informačních objektů;
3. informačních objektů ;
4. informačních a komunikačních vztahů mezi objekty zkoumání, subjekty a informačními objekty;
5. vztahů souladu či nesouladu mezi objekty, subjekty a informačními objekty, které vznikají na základě informačních a komunikačních vztahů.

Dále jsme modelovali vztah domény k informačnímu systému a uživateli. Domníváme se, že tento model může být v praxi využit k analýze vědecké (ale i jiné) komunikace.

Hlavními výsledky naší práce tedy jsou dvě definice informace – epistemologická neboli horizontální a metafyzická neboli vertikální – a jeden model domény. Domníváme se, že tyto výsledky nejsou z hlediska informační vědy zcela bezvýznamné. David Bawden a Lyn Robinsonová (2013) mají za to, že informační věda je „vědní oblast zabývající se zaznamenanými informacemi, soustředící se na prvky komunikačního řetězce, zkoumaná z pohledu doménové analýzy.“ V souladu s touto definicí jsme se v naší práci zaměřili na

- informační vědu jako vědu,
- pojem informace,
- prvky komunikačního řetězce (tvůrce, informační systém a uživatele informací),
- doménu

a dospěli jsme k stručné charakteristice informační vědy jako vědy, ke dvěma definicím informace, k rozlišení základních oblastí výzkumu informační vědy a jejich tří hlavních paradigmat na základě analýzy prvků komunikačního řetězce a k modelu domény. Domníváme se, že provedená metateoretická zkoumání mohou posloužit jako dobrý odrazový můstek pro následné budování teorie informační vědy.